

Zpravodaj

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

2/2023

První zhlédnutí nové stálé expozice Reportáž z vernisáže

Je to ten dlouho očekávaný den 11. březen 2023, kdy se v Městském muzeu Podbořany schází první návštěvníci nové expozice "Hlasy Čechů z Volyně". Parkovací místa i přilehlé ulice jsou plné aut z Ústeckého regionu, ale také vzdálenějších míst jako je Vyškovsko.

Organizátoři a hosté prvního slavnostního představení jsou tu dnes jen pro členy SČVP. Není divu, vždyť členového našeho spolku hravě zaplnili přednáškový sál a ti, co se nevešli, z části i foyer. Úvodní slovo měl Tomáš Kavka, hlavní kurátor sbírky novodobých českých dějin Národního muzea. Další vstupy měli Ondřej Štěpánek, kurátor sbírky volyňských Čechů NM, místostarostka města Podbořan Stanislava Čapková a jako poslední se ujala slova Dagmar Martinková, místopředsdkyně SČVP. V proslovech zaznělo, že původní expozice, otevřená již v roce 2004, byla překonaná a že od roku 2018 byla snaha ji vyměnit. Novou expozici pozdržela pandemie a celková náročnost projektu, neboť výstava je nově v prvním patře. Nutné tedy byly složitější stavební úpravy v souladu s památkáři, protože objekt je památkově

chráněn. Vystaveno je mnoho exponátů, které dosud nebyly veřejnosti představeny. Pozitivem je, že obsah vitrín se bude časem obměňovat, takže dojde i na další předměty. Návštěvníci zde momentálně spatří celkem 73 fotografií, můžou si přečíst 30 dobových inzerátů a další. Součástí výstavy je studijní "koutek" s malou knihovničkou a tablet, kde jsou nahrány vzpomínky pamětníků. Stálá výstava bude doplněna brožurou, propagačními letáky a edukačními listy, navíc se počítá, že expozice bude srozumitelná pro návštěvníky i v angličtině, němčině a ukrajinštině.

Dne 22. března byla nová expozice představena ještě jednou za přítomnosti starosty města Podbořan Radka Reindla a ředitelky Historického muzea Národního muzea Zuzany Strnadové. SČVP reprezentovali jednatel Miroslav Srbecký a Olga Nepivodová. Součástí obou prezentací byla komentovaná prohlídka s hlavním autorem expozice Ondřejem Štěpánkem a nechyběl ani raut. Při druhém otevření zazněly i tóny ukrajinských písní ve sborovém podání souboru z Ústí nad Labem, který je složen z ukrajinských válečných uprchlic.

**KONFERENCE
K 80. VÝROČÍ
VYPÁLENÍ
ČESKÉHO
MALÍNA**

**v sobotu 17.
června
od 10 hodin**

**V Domě armády
v Praze**

**Pieta v Novém
Malíně -
15. července
od 11 hodin
Pieta v Žatci -
22. července
od 10 hodin**

Z regionů ...

Region Žatec informuje, že zajišťuje autobus na konferenci k 80. výročí vypálení Českého Malína v sobotu 17. června v Praze Domě armády. Autobus odjíždí v 7:30 hodin ze Žatce od kanceláře v Tolstého ulici, v 7:35 od Zvonu, v 7:40 od Moskvy, z Loun v 8:05 od Luny, v 8:10 od Billy. Zájemci se přihlásí vždy v pondělí od 10 do 12 hodin na telefonu 415 710 734. Příspěvek na dopravu ve výši 100 Kč na osobu bude vybírán v autobusu. Členové i jejich rodinní příslušníci jsou srdečně zváni.

Výbor regionu Brno srdečně zve všechny své členy, krajany a přátele sdružení na jarní setkání dne 14. 4. 2023 od 13 hodin do Komunitního centra pro válečné veterány, Dobrovského 27c, Brno Královo pole.

Výbor regionu Šumperk zve všechny své členy a jejich přátele na členskou schůzku regionu Šumperk, která se bude konat dne 20. května 2023 od 13.30 hodin, v H-klubu Šumperk, Rooseveltova ul. Členové i jejich rodinní příslušníci jsou srdečně zváni.

Pozvánka Český Malín

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, z.s., region Šumperk pod záštitou starosty obce Nový Malín Mgr. Marka Štencle Vás zve na pietní akt u památníku obětí Českého Malína k 80. výročí vypálení obce v sobotu dne 15. července 2023 od 11 hodin.

PROGRAM:

10.30 – 11.00 příjezd hostů
11.00 – 11.30 kladení věnců u památníku (hraje vojenská hudba)
11.30 – 11.35 přivítání hostů
11.35 – 11.50 hlavní projev a zdravice hostů
11.50 – 12.00 ukončení piety
12.00 – 12.25 panychida

Doprovodný program (v prostorách Sokolovny): promítání filmů a nahrávek s volyňskou tematikou, výstava „Český Malín na Volyni“. Srdečně zveme členy a jejich přátele všech regionů.

Za region Dana Pospíšilová

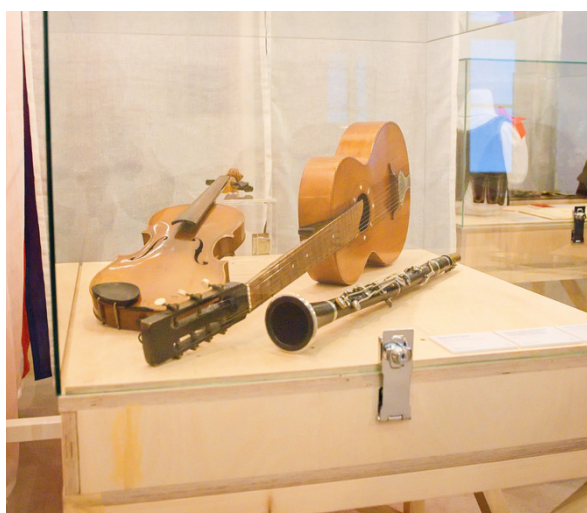
Obrazem z Podbořan

Nahore:
Městské
muzeum
Podbořany

Vlevo: paní
Petříčková,
manželka pana
Petříčka, p. R.
Havrdová a v
pozadí p. P.
Moravcová

Dole: exponáty

Text: E. Langpaulová, foto: Laurencie Halásková

Setkání rodáků z Hulče

Srdečně zveme na 27. setkání rodáků z Hulče České, jejich potomků, přátel a dalších zájemců, které se uskuteční v Kolečovicích v Kulturním domě v sobotu dne 27. 5. 2023 od 10 hodin. Svou účast potvrďte písemně na adresu **Jindřich Bečvář, Zderaz 4, 270 04 Hořesedly, nebo na telefonu 732 479 047**. Potvrzení účasti je nutné pro objednávku pohoštění. Částka 250 Kč na osobu se bude vybírat při vstupu.

Jindřich Bečvář

Vznik Muzea volyňských Čechů v kontextu SČVP

K historii spolku

V souvislosti se znovuotevřením muzea v Podbořanech něco o historii jeho vzniku. V lednu 2018 zemřel prof. Ing. Miloslav Šatava, CSc., zakladatel a první předseda sdružení. V únoru 2018 zemřel další zakladatel Ing. Václav Petříček, CSc. V listopadu 2018 zemřel pan Rostislav Hlaváček. Není tedy koho se ptát. Tak mě napadlo zjistit ve starých Zpravodajích, jak to vlastně tenkrát bylo.

Ve Zpravodaji č. 6/1991 ve zprávě z ustavující konference konané 14. září 1991 se uvádí, jak došlo ke vzniku Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel. Z článku cituji: "Po dobu téměř tří let existovala historická komise Čechů z Volyně při okresním výboru Svazu protifašistických bojovníků v Lounech. Dne 27. června 1990 členové komise Václav Petříček, Rostislav Hlaváček a Miloslav Šatava přizvali k jednání o stavu práce historické komise Ing. Jiřího Hofmana. Na tomto jednání došli k závěru, že má-li historická komise splnit svoje poslání, musí mít podmínky, které jí může vytvořit pouze širší členská základna organizace volyňských krajanů." Vznik této organizace, jak dále uvedl Jiří Hofman, se setkal s překvapivě kladným ohlasem mezi krajanů, a to pak byl již jen krůček k tomu ustavit z části historické komise přípravný výbor, postupně ho doplňovat dalšími funkcionáři z jednotlivých regionů a systematicky provádět nábor členů. Sdružení Členů z Volyně navázalo na činnost Svazu Čechů z Volyně, který vznikl v roce 1946 v Žatci v Šafaříkově ulici, jež byla v roce 1948 přejmenována na ulici Volyňských Čechů. Činnost svazu byla, jak známo, ukončena v padesátých letech. Dále je zde zmíněna organizační příprava a sbírání dokumentů pro muzeum. A tak začalo shromažďování exponátů pro putovní výstavu a následně muzeum.

Dne 15. března 1994 proběhla vernisáž putovní výstavy „Osudy Čechů na Volyni“ v Regionálním muzeu Karla Polánka v Žatci, která vznikla ve spolupráci SČVP a Národního muzea. Kurátorem výstavy byl Stanislav Slavík z Národního muzea. Putovní výstava tehdy zavítala na devětadvacet míst v Čechách a na Moravě. Po deseti letech se 14. května 2004 díky vstřícnosti vedení města Podbořany podařilo instalovat výstavu do nově otevřeného muzea v Podbořanech. S nápadem otevření Muzea volyňských Čechů přišel Ing. Václav Petříček, CSc., který se jako předseda historické komise SČVP o vznik muzea zasloužil. Tehdy se z historické budovy v Podbořanech stěhoval městský úřad a nastala otázka, co s opuštěnou budovou. Jak zaznělo letos na vernisáži, jediný nápad vzešel z volyňské komunity a tehdejší starosta Ing. Josef Čerňanský tento nápad podpořil.

Činnost muzea plnila svoji funkci a byla zájemci navštěvována. Postupně zájem opadal. Dne 17. května 2018 na Městském úřadě v Podbořanech proběhlo jednání mezi zástupci Národního muzea, vedení města a členy CV SČVP. První a druhé setkání bylo iniciováno v rámci komunitního projektu Místa zblízka. Účastníci se shodli na tom, že mají společný zájem expozici zmodernizovat a že na její modernizaci chtějí spolupracovat. V roce 2019 mělo dojít k oživení a doplnění sbírek muzea, aby se stalo opět přitažlivým pro volyňáky, jejich potomky a také pro školy a širokou veřejnost. Práce se protáhly a k znovuotevření došlo až v letošním roce.

O úpravách a pracích ohledně znovuotevření muzea se zmiňovat nebudu, ale zmíním se o činnosti v regionu Podbořany. Region Podbořany vznikl se vznikem SČVP. Prvními zástupci v celostátním výboru byli pan Vladimír Kodejška a pan Oldřich Meduna. V regionu se konala setkání rodáků například setkávání rodáků z Novokrajeva, v Krásném Dvoře z Kupičova, ve Strojeticích a další. Region Podbořany byl později spojen s regionem Žatec. Po úmrtí Vladimíra Kodejšky organizoval výběr členských příspěvků Ing. Miroslav Rébl společně s Jiřím Kaufmanem a dalšími důvěrníky. Samostatné akce se v regionu nekonaly. Po úmrtí Miroslava Rébla se situace stala složitou. Pro spolek je důležitá členská základna a výběr členských příspěvků, na kterých závisí vydávání Zpravodaje, jež spojuje členy po celé republice a financuje další činnosti. Štěstím pro region Podbořany bylo, že se v září 2017 stala členkou spolu s manželem Edita Šebesta Langpaulová, vnučka tehdy ještě žijícího Rostislava Hlaváčka, která se zapojila do práce v regionu, a tak se nám podařilo během let 2018 a 2019 osamostatnit region Podbořany, který

dnes organizuje různé akce. V současnosti spolu nadále spolupracujeme. Na akce Žatce zveme i účastníky z Podbořan. Závěrem bych chtěla poděkovat žijícím zakladatelům sdružení a věnovat vzpomínku těm, kteří již nejsou mezi námi. Současně bychom měli udržovat členskou základnu alespoň na té úrovni jako dosud. Dnes lidé pátrají po svých kořenech. Mohou jim k tomu pomoci informace z volyňské literatury, když už pamětníci nežijí. Mladí nemají čas, ale mohli bychom zapojit do práce ve sdružení alespoň mladé důchodce od šedesáti let, kteří většinou ovládají komunikaci moderními prostředky. Občas získáme i mladé členy, kteří s námi spolupracují. Pokud jste členy a odbíráte Zpravodaj, uchovávejte jej pro své potomky!

Text: Olga Nepivodová

Otevírací hodiny Městské muzeum Podbořany "Hlasy Čechů z Volyně"

Mimo sezonu 1. září až 31. květen

Pondělí 8-12
Úterý 8-12 a 12,30 - 16
Středa 8-12 a 12,30 - 15
Čtvrtek 8-12 a 12,30 - 16
Pátek 8-12 a 12,30 - 15
Sobota Každý sudý týden 9-13
Neděle ZAVŘENO

V sezóně 1. červen až 31. srpen

Pondělí 8-12
Úterý 8-12 a 12,30 - 16
Středa 8-12 a 12,30 - 15
Čtvrtek 8-12 a 12,30 - 16
Pátek 8-12 a 12,30 - 15
Sobota 9-13
Neděle ZAVŘENO

Telefon: 775 762 141

Milí volyňští přátelé ...

... také já bych chtěla přispět svou zkušeností s ukrajinskými přáteli.

V červnu 2022 mi nabídla litoměřická diakonie, zda bych nechtěla vést kurz češtiny pro ukrajinské uprchlíky. Učila jsem český jazyk 40 let, ale s cizinci jsem zkušenost neměla. Přesto jsem si uvědomila, že jim musím pomoci. Jsem potomek volyňských Čechů, i když narozená už v České republice. Od rodičů, hlavně maminky, která často vzpomínala na život na Volyni, vím, jak se tam žilo. Maminka ráda zpívala ukrajinské písně a recitovala verše T. Ševčenka. Ve škole jsem se učila ruštinu a ukrajinštině rozumím. Po své čtyřicetileté praxi ve školství a deseti letech v důchodu jsem se odhodlala. Náš evangelický sbor ochotně poskytl prostory a já jsem se o prázdninách na dva a půl měsíce dvakrát týdně vrátila před tabuli.

Scházel se 15-20 mladých i starších žen (a také několik školáků). Přijely do naší republiky za všech částí Ukrajiny. A i když letošní léto bylo parné, studentky docházely pravidelně. Domluva s nimi byla velmi dobrá, některé z nich znají angličtinu, ta ale nebyla třeba. Všechny dostaly zdarma výbornou učebnici „Česky krok za krokem“ od Lídy Holé a ilustrovaný česko-ukrajinský slovník a já mohla k výuce použít i materiály okopírované z Čítanky paní doktorky Martinkové, dále mapu Ukrajiny, našeho města a jiné pomůcky, které jsem jim přinesla.

Jsem ráda, že jsem mohla studentky uvést také do českých dějin a kultury. Tak alespoň dvakrát týdně mohly zapomenout na to, co se děje v jejich vlasti. Ženy se vzájemně spřátelily, mohly zavzpomínat na své blízké a také jsme si zazpívaly české i ukrajinské písně. Na konci prázdnin jsme se rozloučily – jejich upřímnost a vřelost mě dojala. Po prázdninách jsem předala „žezlo“ mladé kolegyni, která ve výuce pokračuje. Pro mě to byla vzácná příležitost, když jsem se na ně přišla podívat a upřímně jsme se vítaly.

Přála bych nám všem, aby ta hrůza už brzy skončila a všechny moje „žačky“ se mohly setkat se svými rodinami.

Mgr. Jar. Láchová /Mlková

K 80. výročí bojů o Sokolovo Z konference

Pořadatel Společnost Ludvíka Svobody z.s., Československá obec legionářská z.s., Sokolovo o.p.s. a Ministerstvo obrany ČR. Konference se konala 9. března 2023 v konferenčním sále MO Na Valech Praha.

V úvodu stručně o vzniku 1. československého armádního sboru. Po okupaci Československa 15. března 1939 se v Polsku v Krakově vytvořila vojenská jednotka z dobrovolníků, kteří odešli z Československa a hlásili se do vojenského odboje. Dne 1. září 1939 bylo napadeno Polsko a 17. září československá vojenská jednotka zvaná legion, aby unikla zajetí německými vojsky, vydala se na východ vstříc Rudé armádě postupující na západ. Sověti přijali československé vojáky ne jako zajatce, ale jako jednotku v exilu. Transporty odjížděly do Francie, po jejím pádu do Palestiny, tak byli vojáci zařazeni do samostatného čs. praporu pod vedením pplk. Karla Klapálka. V roce 1941 začala v Moskvě pracovat vojenská mise vedená plk. Heliidorem Píkou. Dne 18. července 1941 byla v Londýně podepsána československo - sovětská dohoda o obnovení diplomatických styků a vytvoření čs. vojenských jednotek na území SSSR. Dne 8. prosince 1941 bylo sovětskou stranou čs. vojenské misi sděleno, že se může začít organizovat v povolžském městě Buzuluku první samostatná čs. jednotka.

Dne 5. února 1942 začala pracovat odvodní komise. Na zveřejněnou výzvu v rozhlase a v novinách se začali sjíždět ze všech konců sovětské země mladí i staří, muži i ženy, kteří se hlásili k české a slovenské národnosti, případně měli čs. státní občanství, např. občané z Podkarpatské Rusi nebo Židé. Ti, co se přihlásili na výzvu, byli propuštěni z pracovních táborů (gulagů) a taktéž byli uvolněni ti, co byli ve vyhnanství nebo evakuováni do Kazachstánu nebo byli na Sibiři. Dne 12. února 1942 byl v Buzuluku zřízen 1. československý samostatný polní prapor. Po výcviku během roku dne 30. ledna 1943 téměř tisíc vojáků opustilo Buzuluk a odjelo na frontu do prostoru Charkova.

Konferenci k 80. výročí bojů o Sokolovo zahájili Mgr. Miroslav Klusák, předseda Společnosti Ludvíka Svobody, společně s plk. Ing. Robertem Speychalem. V první části konference vystoupili Mjr. Ing. Milan Mojžíš, Ing. Milan Kopecký a Filip Kachel s novými poznatky zjištěnými v posledních letech o průběhu bojů u Sokolova. Dále informovali o nově připravované knize Sokolovo – První boj, která bude brzy k dispozici. Se svědectvím z archivních dokumentů o bojovém nasazení 1. čs. samostatného praporu seznámil přítomné doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc. PaedDr. Jindřich Marek hovořil o Oranské skupině, která dorazila do Buzuluku coby velitelský a instruktorský kádr budoucí vojenské jednotky. Jednalo se o zbytek čs. legionu, který se začal formovat v létě 1939 v Polsku, jehož příslušníci byli dva roky internováni sovětskými orgány. O obnově památníku v Sokolovu přednášel Ing. Martin Žour. Osvědčení o účasti na národním boji za osvobození – s historií a současností seznámil PhDr. Jan Benda, Ph.D. MPA.

Sokolovo v odborné a politické literatuře přednesl Mjr. PhDr. Jiří Fidler. Komunisté v Buzuluku - snaha zapojit se do jednotky - prof. PhDr. František Hanzlík, CSc. Československé hroby na Ukrajině - přednesl a promítl Ing. Pavel Filípek. Výstroj praporu pod vedením Romana Moravce předvedli tři vojáci. Ženy u Sokolova a jejich nasazení přednesl Bc. Roman Štér. Závěrem lze říci, že při obraně Sokolova 8. března a další březnové dny podstoupili vojáci první bojový křest. U Sokolova zadrželi německá vojska a způsobili nepříteli značné ztráty. Po bitvě byly doplněny početní stavy Rusíny a slovenskými vojáky a došlo k přebudování polního praporu na brigádu, která se zúčastnila bojů o Kyjev. Po osvobození západní Ukrajiny byla brigáda přemístěna na Volyň. Volyňští Češi hromadně vstupovali do čs. vojenské jednotky. Bylo jich více než 10 500, z toho 424 žen. Dále přišli další dobrovolníci z Podkarpatské Rusi asi 500 a přes 2 000 Slováků. Z brigády se stává 1. čs. armádní sbor. Sboru velel generál Ludvík Svoboda.

Na konferenci jsme se dozvěděli některé nové skutečnosti, které se podařilo zjistit z archivů a z dalších dostupných materiálů. Děkujeme organizátorům za přípravu konference a přednášejícím za zajímavé přednášky a ukázky.

Text: Olga Nepivodová

Nová publikace: Překračujeme hranice

Tak se nazývá projekt okresu prudnického (Powiatu prudnickiego), spolufinancovaný z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje v rámci programu INTERREG V-A Republiky Česka a Polska.

Jde o další publikaci obsahující vyprávění, vzpomínky, dokumenty a fotografie obyvatel Krnova a Prudniku vysídlených po válce z Ukrajiny. 700stránková publikace s názvem Kresowe Sagi Prudniczan a Krnovian obsahuje 150 stránek ze života českých Volyňáků.

Do publikace přispěla také bývalá ředitelka krnovského muzea paní Lubica Mezerová a projektová a programová pracovnice MIKSu Krnov, paní Eva Čechová, která zdůraznila, že téma volyňských Čechů se dostává do povědomí současného života a poukazuje na to, že jsou to lidé s významnými životními hodnotami, že můžeme čerpat z odkazu těchto našich předků, kteří mohou být vzorem toho, jak společně komunitně fungují.

Publikace byla představena veřejnosti dne 28. února v kině města Prudnik, kde byli uvítáni i účastníci a autoři příspěvků z Krnova. Pod vedením paní Anny Vyhřídálové se programu zúčastnili členové SVČP z Krnovska a člen Celostátního výboru pan Jaroslav Báča. Kniha vyšla nákladem 1700 exemplářů. Z českých autorů textů to jsou paní Libuše Gebauerová a Ludmila Čajanová, jejichž příspěvky jsou publikovány v češtině a přeloženy do polštiny. Publikace se může chlubit vysokou grafickou úrovní.

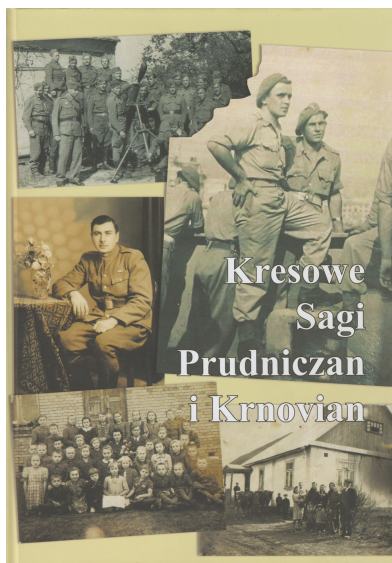
Text: Ludmila Čajanová, foto: Jaroslav Báča

Miloslav Masopust, Václav Kuchynka a Pavel Vranský – Cecová 2. 7. 2017.

Redaktor knihy Lukasz Kluza.

Kniha Příběhy volyňských krajanů z Krnovska a Prudnicka (volný překlad).

Miloslav Masopust "Morální autorita" 2023

Od roku 2019 jsou obrok v prostorách pražského Arcibiskupského paláce předávány ceny Emila Bočka „Morální autorita“, udělované za podporu a péči o veterány a za odvážné a spravedlivé skutky vybraným osmi osobnostem a dvěma institucím. Ve čtvrtek 23. 2. 2023 uvedené ceny už po třetí osobně předával generál v.v. Emil Boček, poslední žijící český stíhací pilot a příslušník 310. čs. stíhací perutě RAF, který dva dny na to oslavil 100. výročí svého narození. Mezi letošními oceněnými byl i generál v.v. Miloslav Masopust, volyňský rodák ze Straklova Českého, který vloni na podzim oslavil své 98. narozeniny. Smutnou zprávou je, že generál v.v. Emil Boček (*25. 2. 1923 v Brně-Tuřanech) dva dny po svých 100. narozeninách zemřel.

Text a foto: Miloslav Košťál

Přednášky v Podbořanech

Ve středu 19. dubna od 17 hodin se koná přednáška Jiřího Klůče v Městském muzeu Podbořany. Téma je Válečný hrdina Jiří Lízálek a odbojová organizace Blaník na Volyni. Dále je naplánovaná komentovaná prohlídka nové expozice s Ondřejem Štěpánkem na 18. května od 16:45 hodin. Od 17:30 bude mít přednášku.

Autoři českých příspěvků z Krnova L. Gebauerová a L. Čajanová se starostou z Prudniku.

Velikonoce – Pascha – Velykodeň – Wielkanoc, svátky jara ve vzpomínkách volyňských krajanů

Velikonoce s mystériem Kristova zmrtnýchvstání jsou pro křesťany nejvýznamnějšími svátky roku. Slaví se první neděli po prvním jarním úplňku (po 21. březnu), letos připadá velikonoční neděle na 9. dubna, u pravoslavných církví (podle juliánského kalendáře) na 16. dubna. České Velikonoce s beránkem, kraslicemi či pomlázkou známe, jaké však byly Velikonoce našich krajanů na Volyni, kde se tvrdě střetával polský katolicismus s ruským pravoslavným? Ze staré vlasti odcházeli Češi jako umírnění katolíci (asi 65 % vystěhovalců) nebo reformovaní evangelíci, na Volyni po zrušení carského výnosu o svobodě vyznání v českých farnostech (volostech) byli nuceni přestupovat k pravoslaví, k němuž se posléze hlásilo až 75 % krajanů. Spektrum duchovního života krajanů bylo široké, Češi na Volyni postavili 10 katolických kostelů, 6 protestantských, 6 baptistických modliteben a přispěli na 26 pravoslavných církví, postavených před jejich příchodem. Krajanské Velikonoce byly v mnohém multikulturní, k původním zvyklostem, jež přinesli z vlasti, se přidalo něco z tradic ukrajinských, ruských i polských. Rozkošatěl se krajanský život duchovní, obohatila jejich slovní zásoba, poznali nové druhy jídel. Blížící se Velikonoce,

na Ukrajině zvané Velykodeň (Velykodňa), nebo Pascha (z řeckého přechod, přejítí), ukončily masopustní radovánky. Následoval čtyřicetidenní Svatý půst, ukrajinsky Velykyj pist. Nesmělo se jíst vepřové ani hovězí maso, konzumovaly se ryby, mastilo olejem, utlumeny byly zábavy a radovánky, nekonaly se svatby, tvrdilo se, že „kdo nedrží půst, má jej o žních“. O poslední postní neděli, zvané Květná, si katolíci nechali v kostele v Lucku posvětit větvíčky jívy (kočičky), aby je doma umístili za obrazy svatých. O následujícím Svatém týdnu (zván též Pašijový, či Velký, Ukrajinci nazýván Strasna sedmycja) se všude před svátky gruntovalo, smečilo, umývalo a bílilo. Na Zelený čtvrtek, odkazující na poslední večeři Páně, „zvony odletěly do Říma“, i u oltáře zvonky nahradily řehačky. Na Velký pátek, kdy vše zmlklo, chodila ráno děvčata, která chtěla být hezká, „mejt“ se od hlavy až k patě tichou vodou. Kouzlo prý působilo za podmínky, že dívka před koupelí nepromluvila ani slovo. Doma se pekly jidáše, pomazané medem, koláče se šimlem (makovo-tvarohovou náplní), z housky nebo krupice se dělala jarní nádivka (hlavička). V pravoslavných rodinách se pekla pascha (paska, pasočka, babka), analogie našeho velikonočního bochánku, buchta s bílou polevou zdobená písmeny XB (Chrystos voskres - česky Kristus z mrtvých vstal). Na Bílou sobotu přinášeli Poláci do kostela k posvěcení svá typická velikonoční jídla, zatímco Ukrajinci a pravoslavní Češi se stejným záměrem nesli večer paschu a další pochutiny do cerkvi, tedy kostela pravoslavného. Pravoslavné bohoslužby – svatá noc Paschy - začínaly o půlnoci.

Kolem cerkvi chodilo procesí neboli „provody“. Za zpěvu církevního sboru bātuška kropil svěcenou vodou cerkev i celé její okolí. Jakmile pronesl: „Chrystos voskres“, začal Velykdeň, radostná oslava zmrtnýchvstání Páně. Lidé se zdravili „Chrystos voskres“, odpověď zněla „Voistinno voskres“ (Kristus z mrtvých vstal – Opravdu vstal z mrtvých), z radosti se líbali (což se líbilo především mladým), a přáli si navzájem požehnané svátky. Bohoslužba za neustálého vyzvánění zvonů končila až v ranních hodinách. Byla už neděle, Boží hod velikonoční. Každý vzal kousek posvěceného jídla a teprve pak bylo možno normálně posnídat. Doma se pilně hodovalo, podle vzpomínek z Kupičova hostina začínala vajíčkem, následovaly klobásy, šunka, různé jiné dobroty, v některých rodinách mívali i sele, velikonoční specialitou byla nakládaná šunka. Pro případ, že někdo po tvrdém půstu překročil v jídle zdravou míru, měl prý doktor Nemoškalenko v zásobě dostatek ricinového oleje. Po svaté noci se navštěvovali příbuzní, začaly průvody, návštěvy hrobů příbuzných, kam nosili dobroty z velikonočního stolu. Také o „horiločku“ se dělili, jeden kalíšek sobě, druhý mrtvému. Následovalo Velikonoční pondělí, zvané též červené, při němž radosti světské převážily nad prožitky duchovními. Chlapci a muži chodili na pomlázku. V Boratíně po skupinách, od časného rána ti mladší (počínaje předškolním věkem), starší (včetně dospělých) až po vydatné snídani, posilnění vejci uvařenými v cibulových slupkách, uzenkou a mazancem, aby zvládli „náročnou koledu“. V Kupičově chlapci polévali děvčata vodou, máčeli je ve škopku, případně v potoce, zvyk šlehání děvčat prý tam zaveden nebyl. Od děvčat dostávali kraslice (ukrajinsky „krašanky“, „pysanky“) a také „vypivku a zakusku“. K pondělní zábavě patřilo ťukání kraslic. Komu při vzájemném ťuknutí vydržela skořápka nejdéle, měl prý být nejdéle živ. Malí chlapci, ba i výrostci se na „ťukání“ vajec předem připravovali. Každý se snažil mít několik pořádných „krepců“ a vyťukat si co nejvíce vajec. Chlapci se předem se dohodli, kdo bude vajíčko držet a kdo bude ťukat. Začínalo se špičkami. Prohrál ten, komu prasklo vajíčko z obou stran. I při vážných velikonočních obřadech došlo občas k situacím spíše humorným. Pan Václav Kulych vzpomínal na jeden zvláštní zvyk Ukrajinců v Lucku, svěcení jídla vodou z řeky Styr. Pokud byla řeka zamrzlá, musel se

První bojové nasazení čs. jednotky u Sokolova K 80. výročí

vysekat otvor v ledu, voda v řece posvětila, a tou pak se světlo jídlo. Pop držel v jedné ruce kropici, v druhé velký kříž k políbení, přichozí se vždy hluboce uklonil a pokřížoval. Při jednom žehnání jídla se prý stalo, že neukázněný dav se natlačil na popa, hrozilo, že jej strhnou do řeky. Pop volal na dav, a když to nepomohlo, začal věřící tlouci křížem po hlavách a volal „Vy svině“. Příběh jak z Boccacciova Dekameronu vypráví paní Jiřina Zárecká–Suchá v knize „Sůl volyňské země“. V Kněhyninkách u Lucka si před světovou válkou stavěli zděnou cerkev na konci vesnice, kde na faře bydlel báťuška s rodinou. Stavbu však nestihli dokončit, a tak pro účel velikonoční paschy upravili jednu třídu v místní škole. Před bohoslužbou k sobě srazili dva stoly a na takto vytvořenou plochu stavěli nazdobené paschy (babky), barevná vejce, asparágus, myrtu či jiné v té době zelené rostliny. Pascha Kristova mohla začít. Čeští zpěváci, sladně a v rodné řeči spustili „Vstal z mrtvých Kristus, smrt, smrti překonal a jsoucím ve hrobech život daroval“. Tu vstoupil do třídy Václav Tomíček, vdovec, známý šprýmař, s talířkem, v němž měl kolečko klobásky svázané provázkem, na té klobáse byl výběžek tlustý jako palec, který vznikl kazem střeva; doprostřed vložil dvě bílá vejce, a to bylo vše, co na talířku leželo. Když toto seskupení spatřil báťuška Provaský, zacukalo mu kolem úst, členové sboru se po spatření obsahu Tomíčkovy talířku začali hlasitě smát, takže situaci zachraňoval svým zpěvem žalmista Sevčuk, otočený naštěstí k talířku zády. Báťuška urychleně zvolal do tří stran třídy Chrystos voskres, voistinu voskres, začalo vzájemné líbání, lidé se nahnuli ke zmíněnému talířku, a jak byli rozkuráženi, s chutí se vzájemně líbali. Paní Zarecká vyprávění uzavřela slovy, že pokud by se Tomíčkův exces odehrál v cerkvi, museli by ji asi znovu vysvětit.

Bývá pravidlem v nejlepším přestat. Po třech dnech velikonočních svátků ustalo ve volyňských vesnicích vyzvánění zvonů, skončila posezení s blízkými a přáteli, vrátily se všední dny plné dřiny a starostí. Chtěl bych poděkovat krajanům za možnost podělit se s dnešními čtenáři o jejich vzpomínky. Požehnané velikonoce, přátelé.

Po okupaci Československa začalo odcházet do zahraničí mnoho Čechů a Slováků, kteří se nesmířili s likvidací československé suverenity. První soustředění uprchlíků bylo na území Polska v Malých Bronovicích, u Krakova, kde začal vznikat Československý legion s podporou čs. velvyslanectví. Už tehdy došlo ke kontaktům zástupců čs. konzulátu v Kvasilově na Volyni s dobrovolníky vojenské jednotky.

Po přepadení a porážce Polska čs. legion pod vedením Ludvíka Svobody přešel na sovětské území. Zde se dobrovolníci ocitli ve zvláštním režimu. Velká část byla „internována“ na různých místech: v Jarmolincích, Orankách a v Suzdale. Část dobrovolníků- letců se usadila na Volyni v české vesnici Kvasilov a dalších českých vesnicích okolo. Zde byli ubytováni u českých rodin a pomáhali v hospodářství. Později byla tato část jednotky nazvána jako „Kvasilovská skupina“.

Pro tehdejší faktické sovětsko-německé spojení nebylo možné formovat oficiální československé vojenské jednotky na území SSSR, proto postupně odcházeli dobrovolníci přes Blízký východ do Francie.

Změna nastala až v červnu 1941, kdy byl Sovětský svaz napaden Německem. Na území SSSR se nacházelo již jen asi 88 vojáků. Po uzavření Československo-sovětské úmluvy z 18. 7. 1941 a vojenské úmluvy mezi vrchním velením obou států z 27. 9. 1941 mohlo začít oficiální budování čs. vojenské jednotky na území SSSR. Za místo formování jednotky bylo určeno město Buzuluk v Orenburské oblasti.

Dne 27. 1. 1942 byla v sovětském tisku a rozhlase uveřejněna výzva občanům české a slovenské národnosti, žijícím na území SSSR, aby vstoupili do budující se jednotky. Jako první přijel do Buzuluku Ludvík Svoboda, aby převzal objekty. Posléze přijel tzv. velitelský a instruktorský kádr, což byli zejména bývalí příslušníci čs. legionu v Polsku. Dne 7. 2. 1942 zahájila činnost přijímací a odvodní komise. Do Buzuluku se sjížděli dobrovolníci z různých konců Sovětského svazu. Početní stav jednotky se den ze dne zvyšoval. Již první týden se zvedl početní stav na necelé tři stovky dobrovolníků. Mnozí byli zesláblí a nemocní v důsledku pobytu v lágrech, a také jich bohužel několik v Buzuluku zemřelo. Přichozí byli i židovského původu, utíkali před nacistickou likvidací, přesto se hlásili do zbraně. Mnoho dalších mělo za sebou dramatické útoky z protektorátu do emigrace a odboje. Většina z nich, také Podkarpatští Ukrajinci, měli za nelegální překročení státní hranice SSSR a za „špionáž“ za sebou věznění a kruté sibiřské gulagy. Utvořila se velmi pestrá mozaika lidí o jejich životních příbězích. Lišili se jak věkem, tak národností, sociálním původem i náboženstvím. Byli zde Češi, volyňští Češi, podkarpatští Ukrajinci, Rusíni, Slováci, Maďaři, Poláci, Němci a Židé. I přes různost politických názorů je pojilo vlastenecké a protifašistické smýšlení. Začal intenzivní a tvrdý výcvik.

Stav jednotky popisuje zpráva Československé vojenské mise v SSSR vedené generálem Heliodorem Píkou: „...Volyňští Češi: Mnozí vyvezeni jako Poláci na Ural a do Kazachstánu. Pracují v kolchozech. Někteří internováni na Sibiři. Část zůstala v okupovaném území. Těsně před válkou byly některé ročníky mobilizovány Sověty. Dnes jsou jako méně spolehliví v pracovních táborech. Živel protisovětský, neboť obsazením Volyně utrpěli ztráty. V jednotce je jich 34 (polské státní příslušnosti). Jsou dobrými Čechoslováky... Morálka a hodnota jednotky: Dosud 70 % jednotky z židovské emigrace. Smýšlení 90 % československé, demokratické. Přitom valná většina po prožitých útrapách a zkušenostech v SSSR více nebo méně houževnatým odpůrcem sovětskému a bolševického režimu u nás doma. O bojové hodnotě nelze ještě činit závěry, ale větším přílivem podkarpatských Rusínů může ji jen zvýšit. Největší nebezpečí pro morálku a samou existenci jednotky spočívá v akci Kominterny, která ji chce zbolševizovat.“

Také ženy se hlásily do vojenské služby, tak jako sovětské ženy, které již několik měsíců statečně bojovaly v Rudé armádě. Čs. vojenská jednotka v SSSR se řídila předpisy naší předválečné armády, které vojenskou službu žen nedovolovaly. Byla však válka a bylo zapotřebí každého zdravého člověka. O přijetí československých žen rozhodl na vlastní zodpovědnost velitel jednotky pplk. Ludvík Svoboda. Díky němu mohly ženy předstoupit před odvodní komisi. Starší z nich byly zařazeny do náhradního praporu, kde vykonávaly pomocné služby v kuchyni, dílnách a skladech. Mladší ženy schopné služby v poli byly zařazeny do výcvikových útvarů, kde procházely základním výcvikem pro jednotlivce, a pak byly zařazeny k jednotlivým službám. Výcvik byl stejný pro muže i pro ženy: pořadové cvičení, střelba, hod granátem, kopání zákopů.

Po několikaměsíčním usilovném výcviku jednotky v Buzuluku bylo rozhodnuto o jejím bojovém nasazení. Odjezd na frontu dne 30. ledna 1943 čs. vojáků doprovázel takřka celý Buzuluk i s vojenskou hudbou. Celkem nastoupilo do ešalonu z Buzuluku na frontu 26 důstojníků, 10 rotmistřů, 237 poddůstojníků a 663 vojnů. Jejich téměř třítydenní cesta skončila v ukrajinské stanici Valujki. Dál už vlak nejel, trať byla Němci na ústupu rozbitá. Zbývajících 350 km do konečného cíle Charkova museli vojáci 1. polního praporu ujít pěšky. Kvůli nepřátelskému letectvu se pochodovalo pouze v noci – ve sněhu, mrazu a vánici a bylo to pro všechny tvrdou zkouškou.

Bitva u vesnice Sokolovo

Stejnou vytrvalost a obětavost všichni prokázaly i v prvním boji s nepřítelem u vesničky Sokolovo. Zde dostala jednotka svůj první bojový úkol udržet postavení na linii nově budované obrany na řece Mža. Byl to velmi široký prostor, asi 10 km, a tak byly vytvořeny tři opevněné úseky, které utvořily jakýsi trojúhelník. Na jeho špici ve vesnici Sokolovo bylo vybudováno vysunutě obranné postavení, ke kterému se přihlásil velitel první roty nadporučík Otakar Jaroš. První útok německé armády dne 8. března 1943 byl silnou palbou zastaven, a to, jak se zdálo, Němce překvapilo. Druhý útok však byl intenzivnější, neboť Němci sokolovskou obranu rozkryly a po přeskupení vojsk zaútočili z jiného směru. Rozhořel se krutý boj. Čs. vojáci se snažili odrazit útok všemi

způsoby, ale německá přesila byla velká. Následně tedy zaujali kruhovou obranu kolem sokolovského kostela. Ludvík Svoboda dal rozkaz vyslat na pomoc sovětské tanky, ale zjistilo se, že led na řece Mže už není tak pevný a první tank se propadl. Na druhou stranu to byla i dobrá zpráva, že tak stejně německé tanky řeku nemůžou přejít. Další rozkaz o stažení z pozice kostela však jednotka Otakara Jaroše nedostala, neboť bylo spojení minometnou palbou přerušeno, a stejně tak se nepodařilo proniknout spojkám k jeho pozici. A tak pokračoval hrdinný boj o kostel, ve kterém prokázali čs. vojáci své kvality a statečnost. Zde také padl velitel první roty Otakar Jaroš. Závěr toho dne a smrt Otakara Jaroše vylíčil ve svých vzpomínkách volyňský Čech Jaroslav Perný: „Kolem třetí hodiny odpoledne nepřátelské tanky zdolaly obranu v předpolí na okraji vesnice a ze tří stran útočily na obranu kolem kostela, fary a zděné školy, kterou jsem na návrh npor. Jaroše naplánoval, vybudoval a obsadil všemi spojkami, telefonisty jak našimi, tak ruskými. Sám jsem si vykopal zákop těsně u schodů do kostela, odkud jsem měl přehled do tří ulic, které ústily za náves. Ze všech tří ulic pomalu vyjížděly tanky. Bylo jich asi dvacet a všechny střílely svítícím střelivem. Již se stmívalo, takže celá náves byla pokryta barevnou sítí střel. Tím také tanky upozorňovaly na odpory obrany kolem kostela. Jeden z tanků přijel asi 15 m před kostel a začal střílet z kanónu do dveří. Kostel měl zdi silné asi dva metry, ale vše uvnitř i zdvo bylo zničeno granáty. Npor. Jaroš vyběhl z pozorovatelný. Byl už dvakrát raněn, do boku a do krku. Odepínal jeden svazek granátů, který měl na opasku (celkem jich měl asi sedm) a chtěl jej hodit na nejbližší tank. V tom vyšla dávka z tankového kulometu, Jaroš se skácel na zem a tank na něj najel. Všechny granáty vybuchly a tank se zvrátil na bok. Tak zemřel npor. Jaroš.

Zákop, ve kterém jsem seděl, byl od místa výbuchu vzdálen asi deset metrů. Mne výbuch omráčil a částečně zasypal hlínou. Ležel jsem na dně zákopu asi do osmi večer, kdy jsem přišel k sobě. Slyšel jsem hovor. Byli to Němci, kteří prohledávali okolí a dobýjeli naše raněné. Uviděli mě v zákopu a bodákem zkoušeli, jsem-li živ. Samozřejmě jsem dělal mrtvého a raději jsem riskoval bodnutí bodákem. „Kaput“ řekli a odešli. Bylo k půlnoci, když jsem vyhlédl ven a uviděl tanky seřazené na cestě, asi dva zapálené ohně, kolem nichž seděli Němci, a stráž nikde. Opatrně jsem vylezl ze zákopu a odplazil se na jih do týlu Němců.“

Večer prudké boje ustaly a čs. vojáci, ranění a ti kteří přežili, ustupovali ze Sokolova. I za cenu velkých ztrát byl úkol splněn: nepustit Němce přes řeku Mžu. První den bojů o vesnici Sokolovo měli Čechoslováci za sebou a více jak dvouletá bojová cesta do své vlasti je ještě čekala.

Text, foto dodala: D. Martinková

Jaroslav Perný

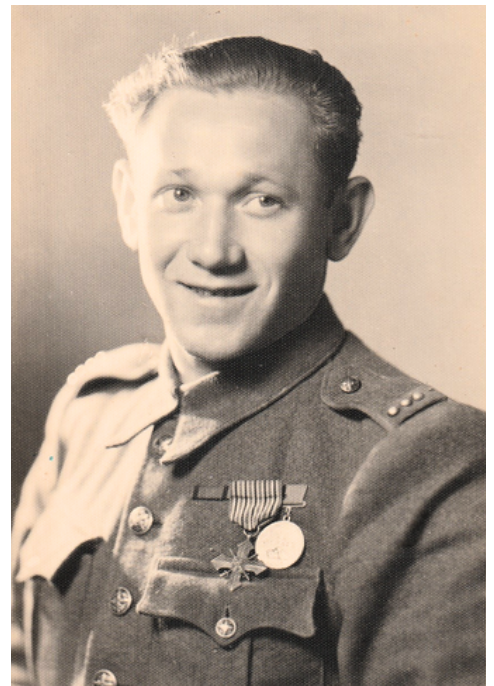

Jaroslav Perný se narodil v roce 1906 v Českém Kvasilově. Po obsazení Volyně Sovětským svazem v roce 1939 byl nedobrovolně se svou matkou vyvezen do Kazachstánu, kde pracoval v experimentálním sovchozu. Po zveřejnění výzvy k vstupu do tvořící se čs. jednotky odjel do Buzuluku. Účastnil se všech bojů od Sokolova až na Moravu, několikrát byl raněn a byl držitelem šesti válečných křížů. Po válce byl velitelem zvláštní vojenské skupiny Žatec. Po odchodu z armády soukromě hospodařil a poté se stal dlouholetým předsedou družstva v Liběšicích na Žatecku. Zemřel v roce 1994.

Padlí čeští vojáci u Sokolova nás navždy spojili

K 80. výročí

Začátkem března jsme si připomněli 80. výročí prvního bojového vystoupení československých vojáků během druhé světové války na východní frontě, které je známé pod názvem bitva u Sokolova. Obranná bitva s Němci se odehrála ve dnech 8. – 13. března 1943 na ukrajinském území, v Charkovské oblasti, poblíž vesnice Sokolovo. Sokolovo, to je hrdinství zejména 1. roty nadporučíka Otakara Jaroše. Svůj hrob zde našlo podle různých zdrojů 86 až 112 našich vojáků, dalších 114 až 180 jich bylo zraněno a 20 až 30 nezvěstných a zajatých. Velitel obrany u Sokolova nadporučík Otakar Jaroš padl v boji, za statečnost obdržel, jako první cizí státní příslušník, nejvyšší sovětské vyznamenání. Vysoké sovětské řády a medaile dostalo dalších 87 příslušníků 1. čs. samostatného polního praporu. V souvislosti s aktuálními událostmi na Ukrajině a již déle než rok trvající válkou si stále více uvědomujeme, že padlí čeští vojáci u Sokolova nás navždy spojili. Naši vojáci zde v březnu 1943 svedli nerovný boj a ukázali nepříteli, že umíme bojovat. Nikomu se nepodaří toto spojení přerušit a v této velmi těžké době pro Ukrajinu vyjadřujeme sounáležitost a podporu všemi dostupnými prostředky. V rámci oslav se v Praze uskutečnila konference k 80. výročí Sokolova, kde proběhla i prezentace nové knihy Ing. Milana Kopeckého „Sokolovo – nezapomenutí hrdinové“. Jedná se o nové a výrazně upravené vydání stávající knihy „Hrdinové od Sokolova“, dvojknihu, kde v první části najdeme popis boje o Sokolovo na základě československých, sovětských i německých pramenů a ve druhé knize je více než 970 medailonků všech příslušníků 1. čs. samostatného praporu. Mezi nimi budou i příběhy účastníků bitvy z řad volyňských Čechů Bohumila Cupala a Viktora Švihlíka, které bych připomněla v medailonku.

Bohumil Cupal.

Bohumil Cupal

Nadrotmistr Bohumil Cupal se narodil 23. března 1915 v obci Moldava u Dubna na území Volyně a v bitvě u Sokolova byl zařazen v jednotce spojovací četa pod velením nadporučíka Šmoldase. Před vstupem do jednotky byl povolán do Rudé armády. Sloužil u 415. moskevského pluku, později byl internován na Sibiři. Když se počátkem roku 1942 v uralském městě Buzuluku začala formovat nová československá jednotka, Bohumil využil možnosti uniknout ze sovětské internace a podal přihlášku ke vstupu. 11. února 1942 narukoval do 1. československého samostatného polního praporu v Buzuluku, kde prodělal vojenský výcvik. Jako vojín prošel bitvou u Sokolova. Právě u sokolovského kostela byl 8. března 1943 zraněný a zasypaný poté, co se snažil navázat spojení. Operovali ho až po návratu do Československa. Následně byl kuchařem štábu 1. čs. samostatné brigády a zde se seznámil s Antoníí Bílkovou, zdravotnicí této brigády. Bohumil a Antonie prošli boji u Dukly, přes Karpaty na Slovensko až do Přerova a zúčastnili se slavnostního defilé v Praze 17. května 1945. Až do 31. května 1945 byli zařazeni jako příslušníci zahraniční armády a potom vykonávali mimořádnou činnou vojenskou službu ve Zvláštní vojenské skupině Žatec do konce roku 1945. Po demobilizaci dostali usedlost ve Strojeticích, kde po svatbě v únoru 1946 založili rodinu a vychovali čtyři dcery. Oba pracovali v zemědělství, do roku 1950 na vlastní usedlosti, poté až do důchodu v JZD Strojeticce. Bohumil Cupal zemřel 22. dubna 1995 jako nadrotmistr v záloze. Antonie zemřela 17. února 2009 v hodnosti rotný ve výslužbě. Měli vojenské pohřby se všemi poctami a oba jsou pochováni na hřbitově ve Strojeticích. Bohumil Cupal obdržel devět vojenských a státních vyznamenání, např. Čs. válečný kříž, Sokolovskou pamětní medaili, Čs. vojenskou pamětní medaili, sovětskou Medaili za odvalu a Za vítězství nad Německem a polskou medaili Za zásluhy na poli chvály.

Bohumil Cupal s dcerou a manželkou.

Medaile Za zásluhy na poli chvály.

Viktor Švihlák

Narodil se 2. 5. 1906 v Novinách Českých rodičům Julii Kvardové a Alexandru Švihlíkovi, měl staršího bratra Josefa a několik sester. Předkové po linii matky Julie přišli na Volyň z obce Prádlo u Nepomuku a po linii otce Alexandra z obce Drnek u Smečna. Novomanželé Alexandr a Julie Švihlíkovi v Novinách Českých obdělávali menší zemědělství. Již v roce 1912 se rodina rozhodla území Volyně opustit a přestěhovali se do blízkosti města Dugna v Tulské oblasti jižně pod Moskvou, do vesnice Rožděstveno. Zde Viktor vychodil tři ročníky ruské školy a začal pracovat v zemědělství jako rolník. Když v průběhu kolektivizace v roce 1930 byla soukromá hospodářství zestátněna a přeměněna v kolchoz, Viktor se stal zemědělským dělníkem. Bratr Viktora Josef byl jmenován předsedou kolchozu. Viktor se oženil s Naděždou Hrnčířovou, narozenou 8. června 1909 v Počajevě na dnešní západní Ukrajině. Její otec Karel Hrnčíř sloužil jako legionář v 1. světové válce. Postupně vychovali tři děti – dceru Libuši ročník 1929 a dva syny, Jindřicha narozeného v roce 1931 a Valentina v roce 1937. Zanedlouho po napadení Sovětského svazu nacistickým Německem se jednotky wehrmachtu dostaly až do Tulské oblasti. Okupovaly i vesnici Rožděstveno a pravděpodobně za pomoc partyzánům byla obec v zimě 1941 Němci částečně vypálena. Zničen byl i dům Švihlíkových, rodině se podařilo včas utéct a zachránit. Po vypuknutí války musel Viktor Švihlák jako sovětský státní příslušník narukovat do Rudé armády. Dne 10. května 1942 obdržel povolávací rozkaz, ale již 31. května byl na vlastní žádost převelen k československé vojenské jednotce. V Buzuluku byl odveden 5. června 1942 pod kmenovým číslem 803/m a zařazen k 1. pěší rotě pozdějšího 1. československého samostatného polního praporu. Absolvoval kompletní vojenský výcvik, krátce před odjezdem na frontu byl 26. ledna 1943 povýšen na svobodníka. Veliteli byl hodnocen jako velmi dobrý voják, byl pracovitý, skromný, ukázněný a odvážný. Bojů o Sokolovo se zúčastnil jako zástupce velitele družstva, střelec. Dne 8. března 1943 v boji padl, zemřel po těžkém zranění do nohy. Za projevené hrdinství byl vyznamenán in memoriam Československým válečným křížem 1939 a v roce 1948 i Sokolovskou pamětní medailí. Manželka Viktora Naděžda se vrátila i s dětmi v rámci repatriace 4. 2. 1947 do Československa a až do své smrti bydlela v Liberci. Přírodní potomci Viktora Švihlíka již nežijí, pouze manželka syna Valentina a čtyři vnuci se svými rodinami. Bratr Viktora Švihlíka Josef sloužil v řadách Rudé armády, 1. ukrajinský front, kontrarozvědka od 12. 1. 1943 do 9. 5. 1945. V boji byl dvakrát raněn, těžce do čela u Kurska, léčil se na Ukrajině. Do dalších bojů nezasáhl, působil v kontrarozvědce. Obdržel několik vysokých vojenských vyznamenání. V roce 1947 reemigroval s rodinou do Československa a potomci dnes žijí v Mezirolí u Karlových Varů. Právě syn Josefa, Evžen Švihlák, ročník 1930, poskytl své vzpomínky do natáčení Paměti národa, kterého jsem se v roce 2020 zúčastnila. V jedné z pasáží příběhu rodiny Švihlíkových najdeme jeho vyprávění, jak se strýc Viktor stal hrdinou bitvy u Sokolova.

Text, foto dodala: M. Čonková

Viktor Švihlák s dcerou Libuší a manželkou.

Príspevky na tisk únor–březen 2023

Region zahraničí

Vladimír Anděl – Londýn 550 Kč.

Region Broumov Alexandr Stejskal 300 Kč.

Region Frýdlant Alžběta Nová 500 Kč.

Region Cheb

Anna Crhonková 250 Kč, Evžen Šedivcová 250 Kč, Jar. Kušniariková 250 Kč.

Region Praha

Ondřej Boček 600 Kč, Ing. Leon Polívka 250 Kč, Alena Podaná 250 Kč, Libuše Vokurková 50 Kč, JUDr. Dagmar Nygrínová 500 Kč, Vladimír Martinek 350 Kč, Jiřina Vajnerová 250 Kč.

Region Uničov

Ing. Blanka Langrová 250 Kč.

Region Litoměřice

Jaroslava Chudobová 300 Kč, Ing. Jar. Lachman 1 000 Kč, Dobromila a Rostislav Knobovi 300 Kč, Miloslav Bohatec 600 Kč, Vlastimil Bohatec 300 Kč, Jaroslava Kodešová 200 Kč, Jiřina Vacková 100 Kč, Alena Malimánková 500 Kč, Slavomír Chudoba 100 Kč, Miroslav Novák 400 Kč, Ing. Karel Riedel 50 Kč, Jiří Albrecht 500 Kč, Miluše Dvořáková 200 Kč, Stanislava Grindlerová 200 Kč, Jaromír Janouch 250 Kč, Jaroslav Opočenský 500 Kč, Mikuláš Prošek 200 Kč, Jaroslav Pilný 1 000 Kč.

Region Brno

Marie Pecharová 150 Kč, Miroslav Rejchrt 150 Kč, Miroslav Žitný 500 Kč, Marie Salajková 250 Kč, Josef Mlejnek 250 Kč.

Region Žatec

Eliška Dvořáková 250 Kč, Ludmila Kalašová 100 Kč, Libuše Sudková 250 Kč, Jaroslava Hrníčková 300 Kč, Marie Sikolová 250 Kč, Venuše Svobodová 250 Kč, Jindřich Bečvář 300 Kč, Jan Vontorek 200 Kč.

Region Vyškov Jiří Bačovský 1000 Kč (Dar na činnost spolku).

Region Karlovy Vary Kr. Letmajerová 300 Kč.

Region Domažlice

Kocurová Marie 300 Kč.

Region Chomutov Helena Matysová 500 Kč, Václav Hoffman 250 Kč, Eva Krausová 500 Kč.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V dubnu slaví paní **Miloslava Víchová** roz. Šustrová, nar. Albrechtice, bytem Branka u Opavy – 75 let; pan **Viktor Maulis**, nar. Hlinsk – Sedmihrany, bytem Osoblaha – 82 let; pan **Jiří Březinský**, nar. Hubín Český, bytem Opava Kateřinky – 82 let; paní **Nonna Brezovská** roz. Hončíková, nar. Hlinsk, bytem Krnov – 84 let, pan **Josef Skalka**, nar. Veselá, bytem Odry – 85 let a paní **Božena Frolová** roz. Rošlapilová, nar. Janovka, bytem Hladké Životice – 86 let.

V květnu slaví bývalá dlouholetá předsedkyně Moravskoslezského regionu paní **Zdeňka Novotná** roz. Samcová, nar. Hrozová, bytem Nový Jičín – 70 let; paní **Ludmila Macenauerová** roz. Jelínková, nar. Hrušvice, bytem Krnov – 84 let; paní **Marie Urbanová** roz. Stehlíková, nar. Zborov, bytem Studénka – 84 let a paní **Leonida Dolečková** roz. Tamchinová, nar. Malovaná, bytem Nový Jičín – Loučka – 86 let. Všem jubilantům přejeme jen dny plné zdraví, pohody, radosti, spokojenosti a také štěstí.

Region BROUMOV

V měsíci květnu oslaví 70 let pan **Vlastimil Ledvína** z Martínkovic u Broumova. V tomto měsíci také oslaví své 86. narozeniny pan **Jiří Pokorný** nar. v Maslence na Volyni. Oslavencům přejeme hlavně hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

Region LITOMĚŘICE

V dubnu slaví 95 let **Libuše Hývlová** z Mirohoště, 91 let **Ing. Josef Vik** z Boratína, 81 let **Daniela Zelenková** z Boratína.

V květnu oslaví 90 let **Josef Flandera** z Mirohoště, 86 let **Dobromila Gryndlerová** z Lipin, 86 let **Ing. Rostislav Knob** z Bocanovky a 81 let **Dobromila Knobová** z Českého Boratína. Všem našim oslavencům srdečně blahopřejeme.

Region TACHOV

V dubnu slaví 70 let paní **Jiřina Hrubá**

z Lucku, nyní Lomnička, 89 let oslaví pan **Vladimír Končický** z Českého Straklova, nyní Třemešná.

V květnu oslaví 96 let paní **Anna Glosová** z Olšanky, nyní Tachov, 86 let paní **Naděžda Petrášová** z Olšanky, nyní Tachov, 88 let pan **Boris Válek** z Olšanky, nyní Tachov, 83 let oslaví pan **Bureš Josef** z Olšanky, nyní Miřkov, 83 let oslaví paní **Věra Pašková** z Holovně České, nyní Tachov a 72. narozeniny oslaví paní **Kadaňová Zdeňka** z Antonovky, nyní Bor. Přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region TEPLICE

V měsíci květnu oslaví v plné síle krásné 90. narozeniny paní **Antonie Janečková**, rodačka z Novostavců, nyní bytem v domově seniorů Teplice-Bystřany. V květnu se také dožívá 75 let se pan **Václav Pišl** a 65 let oslaví paní **Marie Strupinská**. Oba jsou rodáci z Malé Zubovštiny a nyní žijí v Krupce u Teplic. Oslavencům přejeme hlavně hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

Region CHEB

V březnu slaví 94 let paní **Tenglerová Emilie** z Podlisky-Babina, dnes Těšov. V dubnu slaví 75 let paní **Kusniariková Jaroslava** z Bečova nad Teplou-Malinovka, nyní Aš. Přejeme pevné zdraví a spokojenost do dalších let.

Region ŠUMPERK

V dubnu oslaví 86 let paní **Marie Baxová** z Ostravy, 84 let pan **Vladimír Hajný** ze Šumperka, 84 let paní **Leňa Kašparová** z Rapotína.

V květnu oslaví 80 let paní **Slavěna Eliášová** ze Šumperka, 83 let paní **Vlastislava Soukupová** ze Šumperka. Všem našim oslavencům srdečně blahopřejeme.

Region MOHELNICE

V dubnu se dožívá 80 roků pan **Kašpar Bohumil** z Moravičan. Přejeme hodně štěstí a zdraví do dalších let.

Region PRAHA

V dubnu oslaví 88 let **doc. Ladislav Slavík** z Malého Poříčí, nyní Praha, 87 let **Soňa Nováková** z Moštěnice, nyní Česká Kamenice, 84 let **Ludmila Fňukalová** z Kupičova, nyní Beroun, 82 let **Jiřina Vajnerová** z Libánovky, nyní Nového Strašecí, 75 let **Ing. Dagmar Bittnerová** z Prahy, nyní Liberec,

75 let **Ing. Josef Sláma** z Čížkovic, nyní Praha. V květnu oslaví 86 let **Věra Sekulová** Mežileska, nyní Česká Lípa, 75 let **RNDr. Vladimír Černý** z Čížkovic, nyní Poděbrady. Přejeme pevné zdraví a spokojenost do dalších let.

Region CHOMUTOV

V dubnu oslaví 89 let paní **Libuše Beránková** roz. Hloušková ze Zálesí, bytem Chomutov, 82 let paní **Marie Grulichová** roz. Hnízdová z Moldavy I., bytem Droužkovice, 88 let pan **Vlastimil Jelínek** z Michalovky, bytem Ondřejov u Pernštejna, 87 let paní **Ing. Darja Nedbálková** z Mělníka, 93 let paní **Zdeňka Vlnatá** roz. Kopecká z Dlouhého Pole, bytem Nová Role, 89 let paní **Marie Žemličková** roz. Svobodová z Moldavy, bytem Kadaň. V květnu oslaví 83 let paní **Jevgenia Kovbasjuk** z Oděsy, bytem Chomutov. Přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Region ŽATEC

V dubnu slaví 75 let p. **Jaroslav Brynda** z Hrušvice, nyní Žatec, 80 let p. **Helena Fořtová** roz. Menzlová z Jezírka, nyní Žatec, 55 let p. **Petr Kadavý** z Č. Kvasilova, nyní Louny, 65 let p. **Božena Kamencová** bytem Most, 86 let p. **Vladimír Kouřil** z Novokrajeva, nyní Losina, 81 let p. **Bedřich Kovář** z Novosilek, nyní Úlice Město Touškov, 75 let p. **Marie Křížová** roz. Reová z Kněrut, nyní Klůček, 80 let p. **Jaroslav Nový** z Volkova, nyní Ostrov, 90 let p. **Jiří Pospíšil** z Lucka, nyní Mělník, 75 let p. **Zdeněk Švejda** bytem Louny, 88 let p. **Miroslav Tomeš** z Hubína Č., nyní Žatec, 65 let p. **Lubomír Zlatoš** bytem Louny. Dne 20. 1. 2023 oslavila 90 let p. **Věra Moravcová** roz. Matvěčuková, z Michalovky, nyní Žatec.

V květnu oslaví 84 let p. **Olga Černá** z Kvasilova, nyní Žatec, 89 let p. **Ludmila Kalašová** z Malinovky, nyní Opočno, 75 let p. **Ing. Danuše Kopecká** roz. Horáčková z Dubna, nyní Most, 85 let p. **Josef Nesvadba** z Omelanštiny, nyní Ústí nad Labem, 91 let p. **Marie Sikolová** z Pokos, nyní Louny, 85 let p. **Emil Svěcený** z Novokrajeva, nyní

Žatec, 75 let p. **Mgr. Miroslava Šimsová** z Moldavy, nyní Chrášťany, a 93 let p. **Zdeněk Šujan** bytem Praha.

Oslavencům přejeme hlavně hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

Region VYŠKOV

V květnu oslaví 75 let **Zavadilová Marie** roz. Samcová, bytem Vyškov, a 75 let **Lusková Marie** roz. Bačovská, bytem Hlubočany. Všem jmenovaným přejeme do dalších let, pevné zdraví, štěstí a rodinnou pohodu.

Region OLOMOUC

V květnu oslaví 95 let paní **Marie Pospíšilová** z Podcurkova, nyní bytem Olomouc. 60 let oslaví paní **Iveta Macounová** z Hněvotína u Olomouce. Naším členům do příštích let přejeme hodně zdraví a osobní pohodu.

Region PODBOŘANY

V dubnu a květnu oslaví 60 let **Iva Dolejšková** z Kryr, 65 let **Marie Gregoriusová** z Kryr, 80 let **Antonín Holubička** ze Sofievky, nyní Podbořany, 93 let **Marie Ješkeová** z Kupičova, nyní Chrášťany, 75 let **Jaroslava Kastlová** z Moskovštiny, nyní Podbořany, 80 let **Emílie Marková** z Dorohostaje, nyní Podbořany, 92 let **Marie Medunová** z Mirohoště, nyní Podbořany, 60 let **Bohumil Moravec** z Podbořan, 91 let **Emilie Nestarcová** ze Sofievky, nyní Podbořany, 86 let **Rostislav Pelant** z Buršovky, nyní Podbořany, 83 let **Miluše Šlégrová** z Újezdce Českého, nyní Kryry, a 87 let **Jiřina Václavíková** ze Zálesí, nyní Strojetic. Všem oslavencům, i těm, kteří zde nejsou jmenováni, přejí vše nejlepší a hodně zdraví a spokojenosti do dalších let.

Region BRNO

V březnu oslavila 92 let paní **Antonie Svatušková**, roz. Hyblerová z Vilhemovky, nyní Olbramovice. V dubnu oslavuje 55 let **Roman Hybler** z Olbramovic. V květnu oslaví 96 let pan **Jaroslav Sitar** ze Sienkevičovy, nyní Branišovice, 95 let pan **Alexander Šnajder** z Křemence, nyní Brno, 81 let **Vladimír Kačírek** ze Sklíně, nyní Olbramovice. Všem jubilantům přejeme pevné zdraví a životní pohodu do dalších let.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Dne 11. 12. 2022 zemřel náš dlouholetý člen pan **Jaroslav Ludvík** z Úsova.

Zemřel doma, mezi blízkými – milován a opečováván. Pan Jaroslav Ludvík se narodil ve Stromovce na Ukrajině, jako syn českých rodičů. Vždy se hrdě hlásil k volyňským Čechům. První školní roky chodil do Lavrova – sousední vesnice - do polské školy, později do školy ruské. Vyučil se ševcem. Aby unikl pracovnímu nasazení do Německa, odjel do Lucka k příbuzným, aby se zde vyučil kovářem a zámečníkem.

Zažil řádění Banderovců, okrádání lidí, vraždění Poláků a Židů, NKVD... Spolu s ostatními volyňskými Čechy se přihlásil do formované české armády gen. Ludvíka Svobody. Po půlročním výcviku byl zařazen jako průzkumník na frontu. Zde byl u Dukelského průsmyku těžce raněn. Protože mu zůstaly zdravotní následky, byl později po návratu k bojové jednotce zařazen k opravárenské četě. Konce války se dožil na Moravě. Na podzim r. 1945 se usadil v Sudetech, v obci Úsov. Zde začal soukromě hospodařit, později pracoval ve Škodovce v Uničově a následně v MEZ Mohelnice. V roce 1947 se spolu s

ostatními vrátili do vlasti z Volyně i jeho rodiče a sourozenci. Byl ženatý a se svou manželkou vychovával 4 děti. Až do důchodu pracoval jako zootechnik v místním zemědělském družstvu. Dožil se vysokého věku 97 let. Jeho život byl plodný, bohatý na zážitky a zkušenosti. Čest jeho památce!

Region OLOMOUC

Dne 8. ledna 2023 odešla Milada Koubová ze Štěpánova. Upřímnou soustrast zarmoucené rodině.

Region LITOMĚŘICE

V únoru odešel ve věku 76 let pan **Jaroslav Stanislavský** z Malého Omelaniku, posledně bytem v Polepech. V březnu odešla ve věku 95 let paní **Helena Šímová** z Hušce, posledně bytem Trnovany. Upřímnou soustrast zarmoucené rodině za region vyjadřuje Daniela Zelenková.

Region ŠUMPERK

Dne 30. ledna 2023 zemřel ve věku 85 let pan **Mstislav Pospíšil**, pocházel z Českého Malína, naposledy bytem Šumperk. Upřímnou soustrast za region projevuje Dana Pospíšilová.

Region ŽATEC

Dne 14. 2. 2023 zemřela ve věku 99 let p. **Olga Berková**. Pocházela z Novin Č., naposledy bytem Žatec.

Dne 20. 2. 2023 zemřela ve věku 74 let p. **Vlastislava Srbecká** roz. Zubková, naposledy bytem Louny. Upřímnou soustrast za region Žatec vyjadřuje Slávka Černá.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Číslo vydání 2/2023. Šéfredaktorka: E. Šebesta Langpaulová. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na E. Šebestová, Na Hůrce 248, 439 82 Vroutek. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 3/ 2023 je 27. 5. 2023. Www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 11. dubna 2023.